

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економіки

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
28 серпня 2024 р.

"СХВАЛЕНО"
на засіданні кафедри економіки
Протокол № 1 від 14 серпня 2024р.
Завідувач кафедри
Вікторія БАЙДАЛА

"РОЗГЛЯНУТО"
Гарант ОП «Міжнародна економіка»
Олена КІРЕЙЦЕВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальна відповідальність міжнародного бізнесу»

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма «Міжнародна економіка»

Факультет економічний

Розробники: доцент кафедри економіки, к.е.н., доцент Віталій НАГОРНИЙ,
доцент кафедри економіки, к.е.н. Ольга РУБАН

Київ – 2024 р.

**Опис навчальної дисципліни
«Соціальна відповідальність міжнародного бізнесу»**

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти		
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Спеціальність	051 Економіка	
Освітня програма	Міжнародна економіка	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	2	
Семестр	4	
Лекційні заняття	30 год.	
Практичні, семінарські заняття	30 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності бізнесу і відповідних професійних компетенцій.

Завдання дисципліни: вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

2.Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Сутність і основні поняття соціальної відповідальності														
Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	1	13	2	2			9							
Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	2-3	17	4	4			9							
Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю	4	13	2	2			9							
Тема 4. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності	5-6	17	4	4			9							
Тема 5. Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності	7	13	2	2			9							
Разом за змістовим модулем 1	x	73	14	14			45							
Змістовий модуль 2. Чинники ефективності соціальної відповідальності														
Тема 6. Екологічна компонента соціальної відповідальності	8-9	17	4	4			9							
Тема 7. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	10-11	17	4	4			9							
Тема 8. Моніторинг	12	13	2	2			9							

корпоративної соціальної відповідальності													
Тема 9. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності	13	13	2	2			9						
Тема 10. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	14-15	17	4	4			9						
Разом за змістовим модулем 2	x	77	16	16			45						
Усього годин		150	30	30			90						

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність, види, категорії, еволюція, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності	2
2	Соціальна відповідальність різних суб'єктів суспільного розвитку. Держава як суб'єкт соціальної відповідальності	4
3	Соціальна відповідальність освіти та науки. Співпраця бізнесу і освіти	2
4	Формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності	4
5	Соціально відповідальні відносини бізнесу з територіальними громадами.	2
6	Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності	4
7	Розвиток партнерств з місцевою владою та громадою	4
8	Інформаційна політика і соціальна звітність	2
9	Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі	2
10	Оцінка результативності корпоративної соціальної відповідальності	4
Разом		30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Соціальна відповідальність як чинник стійкого розвитку	9
2.	Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	9
3.	Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю	9

4.	Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності	9
5.	Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності	9
6.	Екологічна компонента соціальної відповідальності	9
7.	Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	9
8.	Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності	9
9.	Оцінювання ефективності соціальної відповідальності	9
10.	Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	9
Разом		90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти
- мозкові атаки;
- кейс-метод.
-

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в

національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 29.12.2023 р. протокол №1400).

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- Електронний навчальний курс: Соціальна відповідальність міжнародного бізнесу для здобувачів вищої освіти ОС "Бакалавр". URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1034>
- Нагорний В.В., Рубан О.О. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Соціальна відповідальність міжнародного бізнесу» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Міжнародна економіка» зі спеціальності 051 «Економіка». Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2024. 50 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

- Внесок українського бізнесу в реалізацію Україною Цілей сталого розвитку 2016-2020 р.р. URL: <https://csr-ukraine.org/research/vnesok-ukrainskogo-biznesu-sdg/> (дата звернення 25.05.2024).
- Гусева О.Ю., Воскобоева О.В., Хлевицька Т.Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навчальний посібник. Київ. Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с.
- ДСТУ ISO 14001-97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо застосування. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=6407 (дата звернення 05.04.2024).
- ДСТУ ISO 14004: 2006. Системи екологічного управління. Загальні настанови щодо принципів, систем та засобів забезпечування. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=51468 (дата звернення 20.05.2024).
- ДСТУ ISO 26000:2019 Настанови щодо соціальної відповідальності (ISO 26000:2010, IDT) URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=87921 (дата звернення 25.03.2023).
- Індекс прозорості Компаній України 2019. К.: 2020. 64с .

7. Єрмаков О. Ю. Соціальна відповідальність : навч. посіб. К.: Компрінт, 2015. 191 с.
8. Корпоративна соціальна відповідальність. Конспект лекцій : навч. посіб. для студентів спеціальності 075 «Маркетинг», освітньо-професійної програми «Промисловий маркетинг». Київ. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 138 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/55882> (дата звернення 25.01.2023).
9. Конспект лекцій з дисципліни Соціальна відповідальність. Уклад. І.А. Юр'єва. Харків: НТУ -ХПІ, 2016. 118 с.
10. Ляшук, К., & Гордовський, А. (2023). Соціальний маркетинг і соціальна відповідальність бізнесу. *Трансформаційна економіка*, (02), 34-37. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-2-6> (дата звернення 20.05.2023).
11. Нагорний В.В., Рубан О.О. Соціально-економічні виклики у контексті сталого розвитку аграрного бізнесу : монографія. Київ : Нова столиця, 2023. 208с.
12. Національний стандарт України. ДСТУ ISO 14001:2006. Системи екологічного керування. Вимоги та настанови щодо застосування. URL: <https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/iso-14001-uk.pdf> (дата звернення 25.02.2024).
13. Підприємництво в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку : монографія. [П. В. Пашко, Л. Л. Лазебник, ін.] ; за ред. П. В. Пашка та Л. Л. Лазебник ; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : вид.-поліграф. центр Університету ДФС України, 2019. 476 с.
14. Практики КСВ в Україні 2019 / за ред. М. Саприкіної ; Центр «Розвиток КСВ». Київ, 2020. URL: <https://csr-ukraine.org/research/praktiki-ksv-v-ukraini-2019/> (дата звернення 15.04.2021).
15. Рубан О.О. Еколого-економічні основи формування землекористування територій природно-заповідного фонду у складі екологічної мережі України. XXIII International Scientific and Practical Conference. *Social and Economic Aspects of Education in Modern Society*, Warsaw, Poland, 25.11.2020 р. 6 ст. URL: https://doi.org/10.31435/rsglobal_conf/25112020/7242 (дата звернення 25.01.2021).
16. Рубан О.О. Управління розвитком територій в умовах децентралізації. *Збірник наукових праць «Економічний аналіз»*. Том 31. №1. 2021 р. С.7-16 URL: <https://doi.org/10.35774/econa2021.01.007> (дата звернення 05.03.2022).
17. Рубан О.О. Зелена економіка та стале виробництво в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*, №59 (2024) URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-8> (дата звернення 15.01.2024).
18. Сучасні виклики та напрями вдосконалення в економічній та технічній наукових сферах : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (5-6 грудня 2023 р., м. Запоріжжя) / за ред. Макаренка А. П., Меліхової Т. О. Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2023, 392 с.
19. Станкевич, І., Мальованний, О., & Сакун, Г. (2024). Вплив соціальної відповідальності бізнесу на ефективність управління: сучасні аспекти. *Сталий розвиток економіки*, (1(48)), 41-46. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-5> (дата звернення 25.05.2024).
20. CSR Practices in Ukraine 2012. under the editorship of M. A. Saprykina; Centre for CSR Development. Kyiv, 2012, 126 pages

21. CSR development in Ukraine: 2010–2018. Originated by: Zinchenko A., Saprykina M. Kyiv: Printing House ‘Yuston’, 2017. 52 pages.
22. SDG Compass: Посібник для досягнення Цілей Сталого Розвитку в сфері бізнесу URL: http://csr-ua.info/csr-ukraine/wp-content/uploads/2016/09/2016-09-15_SDG_Compass_Guide_2015_ukr_web.pdf (дата звернення 16.05.2023).
23. Hrebennikova A., Artemchuk L., Nahorni V., Daliak N., Ruban O. (2021). Assessment of the network interaction synergistic effect according to the organization life cycle. *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*, 8(3), 311-323. URL: <https://doi.org/10.15549/jeecar.v8i3.754> (дата звернення 25.05.2022).
24. Nahorni V., Tiurina, A., Ruban, O., Khletytska, T., & Litvinov, V. Corporate social responsibility in modern transnational corporations. *Amazonia Investiga*, (2022). 11(53), 111-121. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.53.05.11> (дата звернення 25.03.2023).
25. Tiurina, A., Nahorni, V., Ruban, O., Tymoshenko, M., Vedenieiev, V., & Terentieva, N. Problems and Prospects of Human Capital Development in Post-Industrial Society. *Postmodern Openings*, (2022). 13(3), 412-424. <https://doi.org/10.18662/po/13.3/497> (дата звернення 25.02.2023).
26. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436 IV; зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 10.02.2023).
27. Конвенція ЄЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з екологічних питань (Орхуська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_015#Text (дата звернення 25.05.2023).
28. Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) URL: www.globalcompact.org.ua (дата звернення 25.05.2023).
29. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. Офіційний вісник України від 15.12.2008 №93. С. 89 - 310. URL: http://zakonl.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015 (дата звернення 25.07.2022).
30. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. URL: <http://zakonl.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (дата звернення 12.01.2022).
31. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. URL: <http://zakonl.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (дата звернення 17.02.2022).
32. Офіційний сайт Секретаріату мережі Глобального договору в Україні: URL: www.globalcompact.org.ua (дата звернення 25.04.2023).
33. Офіційний сайт Форуму відповідального бізнесу в Польщі URL: <http://www.fob.org.pl> (дата звернення 14.03.2023).
34. Центр розвитку корпоративної соціальної від повільності (Можливість бути першим) URL: <http://csr-ua.info/csr-ukraine/> (дата звернення 08.04.2024).